

Trianon nem csupán az első világháború következménye!

Mindannyiunk felelőssége és munkája kell ahhoz, hogy Magyarország ne legyen a gyökeres ellentétek országa – nyilatkozta Andrásfalvy Bertalan Széchenyi-díjas néprajzkutató, az Antall-kormány kultuszminisztere, akivel a trianoni tragédiához vezető utakról, a rendi nemesség önzőségéről és a néphagyományok ma is hasznosítható funkcióiról beszélgettünk.

– Trianon századik évfordulójához közeledve mit tudunk mondani, mi vezetett Magyarország széteséséhez?

Trianon nem csupán az első világháború következménye, hanem egy sok évszázados elhibázott, a magyar arisztokrácia érdekeit kiszolgáló politika része, melyben a népet, a magyar parasztságot folyamatosan megfosztották életterétől és lehetőségeitől. A hódoltság után a bécsi udvarnak egyszerűbb volt a magyar arisztokrácia igényeit kielégíteni, mint nagy társadalmi, szociális változásokat és földosztást végrehajtani. Az első világháború lezárása során Magyarország ellenségei azzal érveltek, amit sok száz esztendővel azelőtt a magyarok is írtak magukról: *Werbőczy István* 1514-ben megjelent *Tripartitumában* ugyanis kimondja, hogy a honfoglalók utódai csak a magyar nemesek. Tehát az egész magyar parasztságot, a népet kitagadta tagjai közül.

Ez a gondolat Trianonkor, a Beneš-dekrétumok esetében is megjelent: azaz, hogy nincs magyar nép, csak magyar urak vannak és más ajkú, elnyomott szolganépek. Az első világháború után szomszédjaink egyetértettek abban, hogy a magyar urak nagy földbirtokait fel kell osztani az országból megkapott részeken, és azt betelepíteni saját embereikkel. A francia küldött a békediktátum megfogalmazásakor így érvelt: „Nem kell meghagyni a trianoni kis Magyarországot sem, mert nincs magyar nép, csak magyar urak vannak. A nép szlovák, román, szerb vagy éppen német.” Ezzel az érveléssel még az 1980-as években is találkoztam a szlovákok között.

– A középkori Magyar Királyság csúcsán kezdődött meg a nemesek és a parasztok konfliktusa?

Nem, már jóval előbb. Sajnos elmondható, hogy a történelmünket a magyar nemesek tették

Írta: Tóth Gábor

2020. június 24. szerda, 11:39 - Módosítás: 2020. július 28. kedd, 10:55

tönkre. 1222-ben a sokak által felmagasztalt *Aranybulla* nem más, mint a nép mellé állt király hatalmának a csökkentése, de úgy is mondhatnám, hogy az a nemesi nemzet önző kapzsiságát kiszolgáló irat. Az 13. században meginduló marhaexport volt az, ami komoly érdekellentéteket teremtett a nemesség és a parasztság között. A nagyállattartáshoz legelők kellettek, melynek következtében pusztává tették az Alföldet. A történelemkönyvek ma is azt írják, hogy azért jöttek a honfoglaló magyarok a Kárpát-medencébe, mert itt az Alföldön a nagyállattartó életmódhoz szükséges szteppék voltak. Ez azonban nem igaz. A magyar urak változtatták legelővé a tájon addig sokoldalúan gazdálkodó, vízgazdálkodásban is jártas magyar falvak tömegeit. Erőszakkal elvették a földjeiket, hogy azon legelőket létesítsenek, hiszen a magyar marha kelendő lett egész Európában. Felnevelték a szarvasmarhákat, majd saját lábukon vezették őket nyugatra. A nemesek anyagi haszonszerzése vezetett oda, hogy Debrecen határában 30, Kiskunfélegyháza körül legalább 15 falu is elpusztult! Tudjuk a neveiket, a régészek többüknek ismerik helyüket is. A magyarság példátlan önpusztítása már a 13-14. századtól megkezdődött, a magyar nemesség kizsákmányoló szemlélete pedig a hódoltság után sem változott meg.

– Mi történt a török kiűzése után?

A magyar nemesség mohósága továbbra is megmaradt. Az 18. század elejétől a magyar földesurak elkergetik a jól dolgozó, de öntudatos magyarokat és székelyeket, s helyükre románokat telepítenek be. Ők olcsóbban dolgoznak és a könnyen pénzzé tehető állatállománnyal érkeznek a korábban a színmagyar lakta vidékekre. Wass Albert is megírta, hogy saját ősei is elűzték magyar parasztjaikat! Ismerünk 17-18. századi levelezéseket, feljegyzéseket melyek beszámolnak arról, hogy volt olyan falu, ahol azelőtt egyetlen egy román sem volt, de húsz-harminc év múlva már román többségű lett! Trianon tehát nem az első világháború elvesztésével kezdődött, hanem jóval korábban.

– A bécsi udvarnak milyen szerepe volt abban, hogy a magyar parasztság ne tudjon megerősödni?

Mária Terézia szétverte a paraszti közösségeket, és a földesuraknak kedvező politikát folytatott. Hol van még egy olyan erőszakos európai uralkodó, mint ő? 1764-ben a határőrszervezések miatt tárgyalni összejövő, tiltakozó székelyeket lemészárolták, gyerekekkel, asszonyokkal együtt. Hol volt még egy ilyen eset? Ezt Európában az ellenségével sem tette meg egy uralkodó, mert az olyan elítélést váltott ki, de Magyarországon a magyar királyné, akit ma is „kegyes királynéként” említünk, megtette ezt Madéfalván a székelyekkel. Akkor székely családok ezrei hagyták el Erdélyt. Volt még egy nagyon jelentős kivándorlásuk – melyet a történetíróink gyakorta meg sem említenek – az 1870-es években. Addigra teljesen

Írta: Tóth Gábor

2020. június 24. szerda, 11:39 - Módosítás: 2020. július 28. kedd, 10:55

kisemmizték a székelyeket, pont akkor, amikor a románok a térségben erőre kaptak. Egy példát említek csak: a 19. században megalakult az *Erdélyi Románok Szövetsége*. Ehhez csatlakozott majd a bukaresti ifjúság, az értelmiség is. Létrehoztak egy nagy pénzalapot, egy bankot, ez volt az

Albina Bank. Az Albina pedig minden románnak, aki magyar házat vagy földet vett, annak kamatmentes kölcsönt adott! Fölvásárolták az eladósodott magyarok és székelyek birtokait, akik nem bírták a rájuk nehezedett terheket megfizetni. Több mint százezer székelyt üldöztek el Erdélyből a 19. század végére. A magyar bankok megbízásából magyar csendőrök kergették ki házaikból, lakásából az eladósodott székelyeket. Ezek a székelyek fogták a kis holmijukat, és kimentek Moldvába vagy Bukarestbe. Akkor lett Bukarest a második legnagyobb magyar város. Több magyar élt akkor ott, mint Szegeden! A román fővárosban már nem tudtak földet kapni, így ipari munkások lettek, majd asszimilálódtak.

A századfordulóra a hatalom birtokosai megszegyenítették, ellehetetlenítették a magyar parasztokat, székelyeket, ezért elmenekültek az országból. Másfél millió ember hagyta el Magyarországot. Ha ők itthon maradnak, akkor sok minden egészen másképpen alakult volna 1918-ban is!

A magyarság másik nagy problémája az egykézés volt, mely, ha nem így alakul, akkor ma Kárpát-medence nagy részén magyar többség lenne. Az egykézés nagyobb kárt okozott, mint a két világháború összesen. Nem szoktunk beszélni arról sem, hogy Magyarország lélekszámához képest a legtöbb katonát veszítette az első világháborúban. Magyarország adta a legnagyobb véráldozatot, és hogyan jöttünk ki a háborúból? Hogy még Ausztria is kap egy darabot Magyarországból!

Mindez miért alakult így? Mert 1867-ben a földesurak érdekében *hitbizományi törvényt* hoztunk, lemondtunk minden földreform lehetőségéről, átadtuk a pénzügyet, a hadügyet, a külügyet az osztrák kormányszónak, és ezért keveredtünk bele az első világháborúba.

– A békediktátum után mi jelentette a legnagyobb problémát Magyarországon?

Az, hogy nem került sor a földosztásra. Magyarország megtartotta azt a torz birtokstruktúrát, ami Mária Terézia idején kialakult. Ráadásul a megcsonkított országban az aránytalanságok tovább folytatódtak. A Horthy-korszak idején egy arisztokrata kevesebb adót fizetett egy hold föld után, mint a három-négy holdas törpebirtokos! Nem vagyok Horthy-ellenes, de nyíltan kell beszélni ezekről a konfliktusokról, mert ezek nagyban hozzájárultak az ország és

Írta: Tóth Gábor

2020. június 24. szerda, 11:39 - Módosítás: 2020. július 28. kedd, 10:55

társadalmának széteséséhez.

Óriási ellentétek teremtődtek Magyarországon a második világháború után is. Egész Európában a legmegosztottabb társadalommá vált a magyar. Feljelentések, koncepciós perek tízezrei is példa nélküliek még a vasfüggöny keleti oldalán is. Az állandó ellenségkeresés talán annak is az oka, hogy nem tudjuk egymást eléggé megbecsülni, szeretni. Az *Andrássy út 60-ban* és a

recski kényszermunkatáborban

nem oroszok verik és kínozzák meg a magyarokat, hanem magyarok! Az, hogy mindez megtörténhetett, nagyon mély társadalmi okokra vezethetők vissza.

Ennél az örökös ellenségkeresésnél visszautalnék egyetemi tanáromra, *I. Tóth Zoltán* történészre, akit 1956 októberében agyonlőttek. Néprajz–román szakos hallgató voltam, és ő tanította nekünk a román történelmet. Tudtam, hogy az 1848-49-es szabadságharc leveréséből a románok is bőségesen kivették részüket, azt viszont tőle tudtam meg, hogy volt egy román értelmiségi réteg, aki a magyar forradalommal és annak eszméivel szimpatizált. Kérdeztük I. Tóth Zoltántól, hogy a magyar szabadságharc leverése után mit csináltak azokkal a románokkal, akik támogatták a magyar szabadságharcot. Elmondta, hogy nem csináltak velük semmit, hiszen ugyanolyan románok voltak, mint ők. A románok érdeke volt, hogy ne bántsák, hanem minden körülmények között segítsék egymást. Ez a szemlélet sajnálatosan kevésbé van meg bennünk, magyarokban, számos történelmi és társadalmi válság ennek is köszönhető.

– Mit tehetünk ma a trianoni sebek gyógyulása érdekében?

Elsőnek is a magyar történelemről nyíltan és a lehető legteljesebben kell beszélnünk, azokról az eseményekről is, amelyek fájók vagy éppen nincsenek megírva, túlhangsúlyozva a történelemkönyveinkben! Továbbá a magyarságnak mindent meg kell tennie ahhoz, hogy közösségeket hozzon létre. *Kopp Mária* a rendszerváltoztatás után nem sokkal megírta, hogy a magyar nép azért beteg, mert alig vannak társadalmi kapcsolatai. A legkisebb közösség a család, de idehaza minden második házasság felbomlik, a gyermekek száma nem éri el átlagban a 1,5-öt sem! Egy német átlagosan három-négy csoportnak, közösségnek a tagja: egy horgásztársaságnak, egy teniszkлубnak, egy kórusnak, egy egyházi felekezetnek, egy pártnak stb. Magyarországon pedig elmagányosodott emberek milliói élnek.

Az emberi kapcsolatok felvételének egyik módja a művészet, a szépség megalkotása és annak befogadása. A kellő művészeti, esztétikai nevelést kell az iskoláknak előtérbe

Írta: Tóth Gábor

2020. június 24. szerda, 11:39 - Módosítás: 2020. július 28. kedd, 10:55

helyezniük, hiszen a lényeg végül is az, hogy egymásnak örömet okozó tagjai legyenek. Így alakulhatnak ki tartós közösségek is. Akár ének-, akár tánccsoportba jár valaki, az létfontosságú, hiszen ezek alkotják meg az emberi kapcsolatokat. A közösség élménye pedig nagyobb, mint a versenyé. A versenyben a cél az, hogy legyőzzük a másikat. A néphagyomány azért tudott valamennyi magyar népet megtartani a Kárpát-medencében, mert következetesen minden versenyt kiírtott. A népi játékokban nincs első, második, harmadik, csak szerepcsere! Így mindenki mindig boldognak érezheti önmagát.

Hazánk évszázadok óta a gyökeres ellentétek országa. Ezen kell változtatni mindannyiunknak! A Kárpát-medencei magyarság jövője olyan lesz, amilyenné tagjai egymáshoz fűződő kötelékei, szeretetkapcsolatai alakítják.

Forrás:Trianon nem csupán az első világháború következménye. Tóth Gábor beszélgetése Andrásfalvy Bertalannal. Vasárnap, 2020.

<https://vasarnap.hu/2020/03/30/andrasfalvy-trianon-nem-csupan-az-első-vilaghaboru-kovetkezménye/>